

Bodnár Tamás

„Hajrá, Hellász!”

Az első arany

Manapság se szeri se száma az olimpiai aranyérmeknek, és az ember talán már nem is igazán tartja számon, hány aranyat is szerzett kicsiny hazánk az olimpiák történetében. Engedtessek meg nekem, hogy most egy kevésbé ismert olimpiáról ill. egy majdnem teljesen feledésbe merült olimpiai éremről ejtsek néhány keresetlen szót.

1896. április 6-án Athénban sok-sok év után megvalósult egy álom, amit egy Pierre de Coubertin nevezetű úriember álmódott meg, és realizált vasakarattal. Megrendezésre került az első újkori olimpia. Kicsiny hazánkat az 1895. december 19-én megalakult Magyar Olimpiai Bizottságnak köszönhetően egy hat fős versenyzői gárda képviselte kisebb kísérettel. A csapat tagjai: Dáni Nándor, Hajós Alfréd, Kellner Gyula, Kakas, Manno Miltiadesz és Szokolai Alajos.

Az első versenyszám a százméteres síkfutás. Nagy büszkeségünkre az újkori olimpiák első starthoz szólított versenyzője a 25 éves Garam vármegyei levéltáros, aki orvosnak készült: Szokolai Alajos. Ő viselte ugyanis az egyes rajtszámot. A magyaroknak rögtön ez után a szám után volt örülnivalója, hiszen Szokolai megszerezte a bronzérmét.

A következő táv a nyolcszáz méter, még mindig síkfutásban. Ezen a távon Dáni Nándor képviselte Magyarországot, még-hozzá nem is akárhogyan. A befutó után ugyanis átvehette az igencsak megtisztelő ezüstsínű medált.

Ezután további atlétikai versenyek következtek, amelyek sorrendjét sajnos nem tudjuk pontosan megadni. Annyi azonban bizonyos, hogy ezek a számok sem múltak el magyar siker nélkül, hiszen Kakas lólengésben megszerezett egy újabb bronz-medált.

Majd április 10-én az a szám következett, amely azóta is fémjelzi az olimpiákat. Ez a szám volt a Marathon és Athén között megrendezett futóverseny. Ezen a távon összesen 25-en indultak (ebből 21 görög), köztük egy 25 éves fiatalember, a későbbi nyomdatulajdonos Kellner Gyula. A görögök mindenáron meg akarták nyerni ezt a számot, hisz eddig a klasszikusnak számító súlylökést és diszkoszvetést elhódította előlük egy „átkozott yankee”, azaz az amerikai Robert Garrett. De nem így indult a verseny. Az élen a négy külföldi futott és a 21 hazai versenyző csak a hátukat láthatta. Az élen az akkor már kétszeres olimpiai bajnok ausztrál Flack futott, az amerikai Blake-kel és a francia Lermusiaux-val a hátában. Utánuk következett a mi Kellner Gyulánk. A hegyi meredeken Arthur Blake nem bírta tovább és feladta a versenyt. A táv felénél

HAJÓS ALFRÉD,
AZ ELSŐ MAGYAR OLIMPIAI GYŐZTES

vezető Albin Lemusiaux elé ugrott egy falusi pópa, és meg akarta akadályozni, hogy egy idegen vezesse a mezőnyt az ősi útvonalon. A kerékpáros német Goederich hozta a hírt 37 kilométernél a stadion 70 000 fős közönségének: még mindig Flack van az élen. A csalódás leírhatatlan volt. Mint ahogy az öröm is, amikor kiderült, hogy az ausztrál szintén összeesett és az orvosok támogatták talpra, mialatt a görög Szpiszidon Luisz a cél felé tart. A stadionba azután ő futott be elsőnek, sőt, az utána következő két futó is görög volt. Hatalmas volt az ujjongás. Luiszt egyenesen a két görög trónörökös vitte a vállán a király elé és elhalmozták minden elképzelhető ajándékkal: nemzeti hős lett. Kellner fekete mezében negyediknek futott be, de váltig állította, hogy csak ketten voltak előtte az úton. Kemény Ferenc, az öt „hellaszodiké” egyike (versenybíró) elmondta a főrendező Konstantin trónörökösnek a gyanús befutót. A tettes Velokasz töredelmesen bevallotta, hogy tényleg csalt, mert szekérre ülve tette meg a táv jelentős részét. Közfelháborodástól kísérve kizárták a versenyből, sőt még az egyetemről is. Kellner Gyula pedig harmadik lett a „klasszikus távon”. A lelkes kis magyar csapatnak tehát már bőven voltak szép eredményei, csupán csak a legfényesebb medált nem sikerült eddig begyűjteni. Viszont az olimpiának sem volt még vége.

A következő nap, április 11-e történéseit, azt hiszem az a legjobb, ha részben a nap főhőse meséli el: „Eljött április 11. A nagy nap. Már egészen korán elkészültem, hogy idejében lent legyek az öbölben. Társaim mélyen aludtak, és noha felébresztettem őket, egyik sem ajánlkozott, hogy elkísér. Mindnyájan teljes kimerültségükre hivatkoztak. Így hát egyedül mentem az öböl felé, senki nem volt velem, aki masszírozott vagy bátorítólag biztatott volna.

Amikor elértem a félkör alakú öblöt, ott már vagy 40 000 néző gyűlt össze, akik

ATHÉN, 1896
AZ ELSŐ MAGYAR OLIMPIAI CSAPAT

fagyoskodva és türelmetlenül várták a verseny kezdetét. A 100 méteres úszás starthelyét és célját mélyen az öbölben, bójákra kifeszített kötelek jelezték. A pálya tehát meglehetősen szakszerűtlen, hogy ne mondjam, primitív volt. Az öltözőktől kis gőzbárkák vittek ki a starthoz, ahol szám szerint 16-an a vízbe ereszkedtünk, és egymás mellett megfogtuk a startkötelet. Balra tőlem az amerikai Williams, jobbra az osztrák Herschmann. Egy pisztolylovás: start!

Nem éreztem a víz borzalmas, velőig ható hidegét, csak a cél lebegett a szemem előtt, amelyet minden testi és lelki erőm megfeszítésével el akartam érni. Észre sem vettem, hogy a vízben lehorgonyzott kötél lehorzsolta a mellemet, és hogy a nézők egyre hangosabb lármája jelzi, hogy beúsztuk a célba.

A hangzavarból szavak voltak kivehetők, amelyek azt kiáltották: „Zito i Ungheria!” és a versenybírók hajójának legmagasabb árbócán fenségesen magasba emelkedett a mi zászlónk. A zenekar belekezdett az osztrák nemzeti himnuszba, de már az első taktusok után elhallgatott. A rákövetkező csendben kevesek ajkáról felcsendült a magyar himnusz. Győzelem! Győzelem! Első lettem a minden olimpiák történetében először megrendezett úszóversenyen!”

Ez a fiatalember az ekkor 18 esztendőös, első éves építésmérnök hallgató: Hajós Alfréd, vagy ahogy később a sportsajtó nevezte: „a magyar delfin”.

Viszont a versenynek még nem volt vége. Közvetlenül a 100 méter után az 500 méter került megrendezésre, ahol a szervezők hibája miatt Hajós nem tudott elindulni. A következő távon viszon már igen. Ez az 1200 méter volt. A versenyzőket egy kis gőzhajó vitte ki a nyílt tengerre a rajthoz. A hideg ellen fagyúval védekeztek, amivel ujjnyi vastagon bekenték a testüket. A rajt után nem sokkal Hajós szem elől tévesztette ellenfeleit a nagy hullámvásár miatt, és kétségbeesésében fel akarta adni a versenyt. Nem volt azonban a közelben kísérőhajó, ami felvehette volna, ezért tovább úszott, mit sem tudva a helyzetéről. Ő nem tudta, de a többiek sorban mind feladták a versenyt. Legtovább az osztrák Neumann versenyzett vele, de amikor látta, hogy Hajósnak jó 20 méter előnye van, ő is feladta. A magyar delfint a célnál teljesen megdermedve húzták ki a vízből, és csak itt tudta meg, hogy ismét győzött.

A magyar zászlót, amelyet az elutazásakor Stobble Ferenc, a „Sport Világ” szerkesztője a már mozgó vonatra adott fel a csapatnak, maga György herceg, a másik trónörökös húzta fel az árbocra, és gratulált a koszorús bajnoknak. Az újkor első olimpiája egy magyar úszó nevéből volt hangos.

A csapat hatodik tagja az akkor 16 éves Manno Miltiadesz, a későbbi elismert labdarúgó, grafikus és karikatúrista a kerékpárversenyen indult, viszont neki sajnos nem jutott medál.

Április 15-én ünnepélyes keretek között megtartották az olimpia záróceremoniáját, amelyen Magyarország először, de nem utoljára a világ „sportföldgömbjének” középpontjába került.

Jegyzetek

- ¹ TAKÁCS FERENC: *Az olimpiák*. Bp., 1996, Útmutató Kiadó.
- ² *A Sport krónikája*. Bp., 1996, Officina Nova.
- ³ *Magyar Életrajzi Lexikon*. Bp., 1967, Akadémiai Kiadó.

